

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О. Б. Жильцов

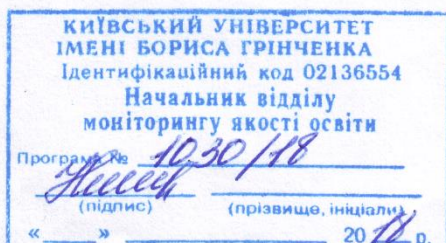
2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМПОЗИЦІЯ

для студентів

напряму підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
спеціалізації «Художня культура та арт-менеджмент»

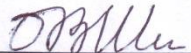
Київ – 2018

Розробник: Жиров В. В., викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Жиров В. В., викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка; Крюк О. О., викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

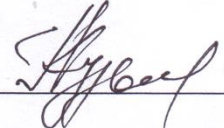
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 8 від «30» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва О.В.Школьна

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2018 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Т. В. Кузьменко

Робочу програму перевірено «___» _____ 2018 р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20 ___/20___ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20___ р., протокол № ___

На 20 ___/20___ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20___ р., протокол № ___

На 20 ___/20___ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20___ р., протокол № ___

На 20 ___/20___ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20___ р., протокол № ___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Курс	4	4
Семестр	7	7
Кількість змістовних модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	22	8
Модульний контроль	4	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	34	52
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності, обумовленої знанням технік, матеріалів, технології живопису і здатного до самостійного творчого вирішення завдань педагогічної образотворчої діяльності. Знання з «Композиції» закріплюються в процесі виконання практичних робіт.

Завдання курсу:

- надати знання теоретичних основ дисципліни «Композиція»;
- навчити практичних навичок роботи над композицією.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: знання предметної області і розуміння специфіки професії; усвідомлення рівних можливостей з гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; здатність бути критичним та самокритичним.
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самонавчання та самоосвіти як умови професійного самозростання та самовдосконалення.
	ЗК 7	Універсальна: здатність самостійно виявляти, висувати й вирішувати проблеми, планувати та розподіляти час; здатність застосовувати знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення; готовність адаптуватися і діяти у нових ситуаціях, виявляти і брати на себе ініціативу, підтримувати та зміцнювати дух підприємництва, об'єктивно здійснювати самооцінку та оцінювати якість роботи інших.
Фахові компетентності	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті;

спеціальності (ФК)		здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 3	Особистісно-креативна: здатність до самостійного прийняття сміливих рішень, генерування нових оригінальних ідей для досягнення творчих цілей; здатність до самокритики задля бажання досягти успіху.
	ФК 4	Художньо-творча: здатність до самовираження у галузі: станкового живопису, вільної, друкованої та комп'ютерної графіки, художньої кераміки, текстилю.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання: різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

Практичні навички і вміння: Уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки. Уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, організувати самостійне навчання і працю.
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми соціуму, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 4	Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 5	Здатність здійснювати мистецьку та культурно-просвітницьку діяльність.
ПРН 6	Здатність до навчання та самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 7	Знання сучасних наукових досягнень, в тому числі у міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів візуального мистецтва мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 15	Володіння фаховою термінологією, методами та прийомами професійної діяльності, здатність відповідати за результати своєї праці.
ПРН 17	Здатність взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки на засадах толерантності, взаємоповаги та співтворчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семинарі	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1							
Тема 1. Композиція на сучасну тему	22			22			
Тема 2. Композиція на історичну тему	34						34
Модульний контроль	4						
Разом	60			22			34
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	60			22			34

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семинарі	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1							
Тема 1. Композиція на сучасну тему	26			8			18
Тема 2. Композиція на історичну тему	34						34
Модульний контроль							
Разом	60			8			52
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	60			8			52

5. Програма навчальної дисципліни ЗМІСЛОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Композиція на сучасну тему. (22 год.)

Розмір начерків, ескізів, етюдів, картону: формат А4, А3, А2, А1.

Матеріал: папір, графічні матеріали, фарби.

Розмір композиції: 60x80 см.

Матеріал: полотно, олія.

На IV курсі студент повинен вміти самостійно користуватися набутими знаннями і досвідом, мислити асоціативно, переконливо будувати пластичний образ.

Завдання є відносно короткочасним. Воно покликане активізувати ваш

творчий потенціал, ритм роботи над композицією. Основна ціль завдання це формування гостроти художнього бачення. Необхідно побачити і передати характерні риси часу, зумівши домогтися узагальненості образу.

У композиції на сучасну тему повинні проявитися ваші індивідуальні смаки й уподобання. Користуючись мовою образотворчого мистецтва, потрібно поетично висловити свої переживання, сприйняття сучасного світу, можливо навіть громадянську позицію.

Щоб досягти узагальненого образного рішення, потрібно провести значну ескізну роботу. У пошуку цілісності композиції і типізації образу потрібно зібрати і чималий натурний матеріал.

На цьому етапі навчання від вас в повній мірі потрібне вміння сприймати всю композицію в цілому і працювати над нею як над цілим. Який би складності не була композиція, на якому б етапі робота над нею не велася, потрібно постійно бачити ціле. Професійна робота над композицією це робота над цілим. Навіть займаючись деталлю, потрібно весь час перевіряти, як вона будує ціле, наскільки точно грає свою роль в загальному пластичному задумі.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом	
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом	
Відвідування практичних занять	1	11	11
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом	
Робота на практичному занятті	10	11	110
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25
Модульний контроль (перегляд)	25	1	25
	Разом	-	171
Максимальна кількість балів: 171			
Розрахунок коефіцієнта: $171 : 100 = 1,71$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1.

Тема 2. Композиція на історичну тему. (34 год.)

Розмір начерків, ескізів, етюдів, картону: формат А4, А3, А2, А1.

Матеріал: папір, графічні матеріали, фарби.

Розмір композиції: 60x80 см.

Матеріал: полотно, олія.

Історична тема вважається складним завданням, що вимагає ємного і переконливого розкриття теми. Таке розкриття передбачає глибоке дослідження епохи, пошук виразного образного рішення, узагальнено виявляють суть того що відбувається.

Головним відправним імпульсом в виборі теми композиції на історичний сюжет повинен послужити небайдужий вам момент історії. Висловлюючись образно пластичною мовою, потрібно передати своє відчуття історичної події, своє ставлення до неї.

Ескіз повинен будуватися на пластичних і колірних асоціаціях. Тому важливу роль в роботі над образним рішенням грає уміння мислити асоціаціями, домислювати сюжет на основі пізнаваних і побачених історичних деталей. Щоб домогтися переконливості і виразності історичного образу, знадобиться великий ескізний матеріал. Пошук рішення, потрібного стану буде заснований, перш за все, на вашій уяві, умінні скласти сюжет.

Тема, що розкривається повинна бути історично точною. Дуже важлива достовірність передача часу, його костюмів, предметів тощо. Значний час має бути відведено на збір історичного і документального матеріалу, уважне його вивчення, відбір. Знаходиться і вивчається відповідна література, з репродукцій, фотографій, фільмів робляться замальовки. Збирати матеріал потрібно відповідно до задуманого образом, витримуючи пластичну ідею теми. Правильно зібраний матеріал допоможе вам в роботі над композиційним рішенням, збагатить його і зробить більш виразним.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Критерії оцінювання самостійної роботи		
№ п/п	Етапи роботи над композицією	Кількість балів
1	Перший етап – виникнення пластичної (образної) ідеї. Це етап замальовок та начерків;	5
2	Другий етап – робота над ескізами;	5
3	Третій етап – збір натурального матеріалу, робота над етюдами;	5
4	Четвертий етап – виконання ескізу у розмірі або картону;	5
5	П'ятий етап – виконання композиції у розмірі.	5
	Всього	25

6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у вигляді перегляду. На перегляді кожна тема практичних занять та самостійної роботи розглядається (оцінюється) окремо відповідно критеріям оцінювання МК (перегляд) та вираховується

середньоарифметичний бал. Роботи, що не відповідають темам не розглядаються.

Критерії оцінювання МК (перегляд)		
№ п/п	Етапи роботи над композицією	Кількість балів
1	Перший етап – виникнення пластичної (образної) ідеї. Це етап замальовок та начерків;	5
2	Другий етап – робота над ескізами;	5
3	Третій етап – підбір натурального матеріалу, робота над етюдами;	5
4	Четвертий етап – виконання ескізу у розмірі або картону;	5
5	П'ятий етап – виконання композиції у розмірі.	5
	Всього	25

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Навчальним планом семестровий контроль з навчальної дисципліни «Композиція» передбачений у формі заліку, який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом навчального року.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Навчальним планом семестровий контроль з навчальної дисципліни «Композиція» передбачений у формі заліку, який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом навчального року.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Композиція	
Змістовий модуль 1.	
Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Композиція на сучасну тему 121 б.	Тема 2. Композиція на історичну тему 25 б.
Разом – 121 б.	Разом – 25 б.
МК (перегляд) – 25 б.	
Разом – 171 б.	
Коефіцієнт визначення успішності – 1,71	

8. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої графоти / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – К.: Вища школа, 2002. – 192 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 62 примірників).
2. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва / В. П. Котляр. – К.: Кондор, 2006. – 200 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 40 примірників).
3. Панксінов Г. І. Живопись: форма, цвет, изображение / Г. І. Панксінов. – М.: Академия, 2008. – 144 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).
4. Яремків М. Композиція / М. Яремків. – Тернопіль: «Підручники і посібники». – 2005. – 110 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).

Додаткові:

5. Бідняк М. М. Архітектурна композиція / М. М. Бідняк, О. Б. Білінська. – Львів: «Львівська політехніка», 2011. – 152 с.
6. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка / Г. Є. Гребенюк. – К.: Техніка, 2000. – 224 с.
7. Ковалев Ф. В. Золотое сечение в живописи / Ф. В. Ковалев. – К.: Вища школа, 2000. – 144 с.
8. Писанко М. М. Рух, простір і час в образотворчому мистецтві / М. М. Писанко. – К.: Мистецтво, 2000. – 128 с.